ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1991

Vyhlásené: 01.11.1991 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

411

OZNÁMENIE

Federálneho ministerstva zahraničných vecí

Federálne ministerstvo zahraničných vecí oznamuje, že 1. júla 1949 bol na 32. zasadaní generálnej konferencie Medzinárodnej organizácie práce prijatý Dohovor o ochrane mzdy (č. 95). Ratifikáciu Dohovoru Československou socialistickou republikou zapísal 11. januára 1990 generálny riaditeľ Medzinárodného úradu práce. Podľa svojho článku 19 odseku 3 Dohovor nadobudol pre Českú a Slovenskú Federatívnu Republiku platnosť 11. januárom 1991. Český preklad Dohovoru sa vyhlasuje súčasne.*)

Dohovor č. 95

Dohovor o ochrane mzdy

Generálna konferencia Medzinárodnej organizácie práce, ktorú zvolala správna rada Medzinárodného úradu práce do Ženevy a ktorá sa tam zišla 8. júna 1949 na svojom 32. zasadaní,

rozhodnúc prijať niektoré návrhy týkajúce sa ochrany mzdy, ktoré sú siedmym bodom rokovacieho poriadku zasadania, a

ustanovujúc, že tieto návrhy budú mať formu medzinárodného dohovoru,

prijíma 1. júla 1949 tento Dohovor, ktorý sa bude označovať ako Dohovor o ochrane mzdy, 1949:

Článok 1

Na účely tohto Dohovoru výraz „mzda“ znamená odmenu alebo zárobok, či sa nazývajú alebo vypočítavajú akokoľvek, ktoré možno vyjadriť peniazmi a ustanoviť po vzájomnej dohode alebo podľa vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré zamestnávateľ má vyplatiť na základe písomnej alebo ústnej pracovnej zmluvy pracovníkovi za prácu, ktorá bola alebo má byť vykonaná, alebo za služby, ktoré boli alebo budú poskytnuté.

Článok 2

1. Tento Dohovor sa vzťahuje na všetky osoby, ktorým sa vypláca alebo má vyplatiť mzda.
2. Príslušný orgán môže po prerokovaní s priamo zúčastnenými organizáciami zamestnávateľov a pracovníkov, pokiaľ existujú, vyňať z vykonávania všetkých alebo niektorých ustanovení tohto Dohovoru skupiny osôb, ktorých pomery a podmienky zamestnania sú také, že by nebolo vhodné vzťahovať na ne vykonávanie všetkých alebo niektorých spomenutých ustanovení, a ktoré nie sú zamestnané manuálnou prácou alebo domácou službou alebo podobným zamestnaním.
3. Každý členský štát uvedie vo svojej prvej výročnej správe o vykonávaní tohto Dohovoru, predkladanej podľa článku 22 ústavy Medzinárodnej organizácie práce, všetky skupiny osôb, ktoré hodlá vyňať z vykonávania všetkých alebo niektorých ustanovení tohto Dohovoru podľa ustanovení predchádzajúceho odseku; po predložení prvej výročnej správy žiadny členský štát nesmie vynímať iné skupiny než tie, ktoré takto uviedol.
4. Každý členský štát, ktorý uviedol vo svojej prvej výročnej správe skupiny osôb, ktoré hodlá vyňať z vykonávania všetkých alebo niektorých ustanovení tohto Dohovoru, uvedie v nasledujúcich výročných správach všetky skupiny osôb, pre ktoré sa vzdáva práva použiť ustanovenie odseku 2 tohto článku, a akýkoľvek pokrok, ktorý bol dosiahnutý pri vykonaní tohto Dohovoru u takých skupín osôb.

Článok 3

1. Mzdy splatné v peniazoch sa budú vyplácať len v zákonnej mene a výplaty vlastnými zmenkami, šekmi alebo kupónmi alebo akýmikoľvek inými prostriedkami, ktoré sú údajne zákonným platidlom, budú zakázané.
2. Príslušný orgán môže dovoliť alebo ustanoviť výplatu mzdy bankovým alebo poštovým šekom alebo poštovou poukážkou v prípadoch, kde je tento spôsob výplaty bežný alebo potrebný vzhľadom na osobitné okolnosti alebo kde je tak ustanovené kolektívnou zmluvou alebo rozhodcovským výrokom, alebo, ak nie je tak ustanovené, so súhlasom dotyčného pracovníka.

Článok 4

1. Vnútroštátne právne predpisy, kolektívne zmluvy alebo rozhodcovské výroky môžu dovoliť výplatu časti mzdy v naturálnych požitkoch v odvetviach alebo v zamestnaniach, kde je vyplácanie časti mzdy v naturálnych požitkoch bežné alebo žiadúce vzhľadom na povahu

príslušného odvetvia alebo zamestnania; v žiadnom prípade sa nesmie dovoliť výplata mzdy vo forme liehovín alebo škodlivých drog.

2. V prípadoch, keď je dovolené vyplácať časť mzdy vo forme naturálnych požitkov, je potrebné urobiť vhodné opatrenia, aby
   a) naturálne požitky boli primerané osobnej potrebe a prospechu pracovníka a jeho rodiny a
   b) hodnota prisudzovaná takým požitkom bola správna a primeraná.

Článok 5

Mzda sa bude vyplácať priamo príslušnému pracovníkovi, ibaže vnútroštátne predpisy, kolektívna zmluva alebo rozhodcovský výrok ustanovujú inak alebo príslušný pracovník súhlasí s iným postupom.

Článok 6

Zamestnávateľom je zakázané obmedzovať akýmkoľvek spôsobom pracovníkov vo voľnom nakladaní so mzdou.

Článok 7

1. Kde v súvislosti s prevádzkou podniku sú v závode zriadené obchody na predaj tovaru pracovníkom alebo prevádzkárne, ktoré im poskytujú služby, nesmie sa robiť na pracovníkov žiadny nátlak, aby v takých obchodoch nakupovali alebo používali služby, ktoré podnik poskytuje.
2. Kde nie je možné chodiť do iných obchodov alebo používať iné služby, musí príslušný orgán urobiť vhodné opatrenia, aby sa tovar predával a služby poskytovali za správne a primerané ceny alebo obchody v závodoch alebo služby poskytované zamestnávateľom nevyužívali pre vlastný zisk, ale v záujme pracovníkov.

Článok 8

1. Zrážky zo mzdy sú povolené len za podmienok a do výšky ustanovenej vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo určené kolektívnou zmluvou alebo rozhodcovským výrokom.
2. Pracovníci majú byť informovaní spôsobom, aký príslušný orgán uzná za najvhodnejší, o podmienkach, za akých také zrážky môžu byť vykonané a o výške týchto zrážok.

Článok 9

Je zakázaná každá zrážka zo mzdy, ktorou pracovník priamo alebo nepriamo zabezpečuje platbu zamestnávateľovi alebo jeho zástupcovi alebo akémukoľvek sprostredkovateľovi (ako napr. agentovi, ktorý sprostredkuje prácu alebo vykonáva nábor), aby tak získal zamestnanie alebo si ho udržal.

Článok 10

1. Mzda sa môže zhabať alebo postúpiť len za okolností a do výšky ustanovenej vnútroštátnymi právnymi predpismi.
2. Mzda sa bude chrániť proti zhabaniu alebo postúpeniu do výšky, ktorá sa považuje za potrebnú na výživu pracovníka a jeho rodiny.

Článok 11

1. V prípade úpadku alebo súdnej likvidácie podniku sa budú pracovníci v ňom zamestnaní považovať za prednostných veriteľov buď vzhľadom na dlžné mzdy za prácu vykonanú pred úpadkom alebo súdnou likvidáciou po dobu ustanovenú vnútroštátnymi predpismi, alebo vzhľadom na mzdy nepresahujúce výšku ustanovenú vnútroštátnymi právnymi predpismi.
2. Mzda, ktorá je prednostnou pohľadávkou, sa vyplatí celá, skôr než bežní veritelia môžu vymáhať podiely z aktív.

3. Vnútroštátne právne predpisy určia prednostné poradie mzdy, ktorá je prednostnou pohľadávkou, so zreteľom na ostatné prednostné pohľadávky.

Článok 12

1. Mzda sa bude vyplácať pravidelne. Vnútroštátne právne predpisy, prípadne kolektívna zmluva alebo rozhodcovský výrok určia lehoty na výplatu mzdy, ak neexistujú iné vhodné úpravy, ktoré zabezpečujú jej pravidelnú výplatu.
2. Pri skončení pracovnej zmluvy sa vykoná konečné vyrovnanie všetkej dlžnej mzdy podľa vnútroštátnych právnych predpisov, kolektívnej zmluvy alebo rozhodcovského výroku, alebo ak nie je taký predpis, zmluvy alebo výroku, v primeranej lehote so zreteľom na ustanovenia pracovnej zmluvy.

Článok 13

1. Ak sa mzda vypláca v hotovosti, vykoná sa jej výplata len v pracovné dni a na pracovisku alebo v jeho blízkosti, ak neustanovujú inak vnútroštátne právne predpisy, kolektívna zmluva alebo rozhodcovský výrok alebo ak sa nepovažujú za vhodnejšie iné úpravy, známe dotknutým pracovníkom.
2. Zakazuje sa vyplácať mzdu vo výčapoch nápojov alebo podobných podnikoch, a ak je potrebné predísť zneužitiu, v obchodoch alebo predajniach s predajom tovaru v drobnom alebo v zábavných podnikoch, a to s výnimkou prípadov, keď sa mzda vypláca pracovníkom tam zamestnaným.

Článok 14

Ak je to potrebné, urobia sa účinné opatrenia, aby pracovníci mohli byť vhodným a ľahko zrozumiteľným spôsobom informovaní:

a) o mzdových podmienkach, za akých budú pracovať, a to skôr ako nastúpia zamestnanie alebo nastanú akékoľvek zmeny; a
b) o zložkách ich mzdy za príslušné výplatné obdobie, a to pri každej výplate mzdy, pokiaľ sa tieto zložky menia.

Článok 15

Právne predpisy vykonávajúce ustanovenia tohto Dohovoru:

a) budú k dispozícii všetkým osobám, ktorých sa týkajú;
b) určia osoby zodpovedné za ich vykonávanie;
c) ustanovia vhodné sankcie za akékoľvek ich porušenie;
d) zabezpečia vo všetkých prípadoch, kde je to potrebné, aby sa viedli vyhovujúce výkazy vo vhodnej forme a vhodným spôsobom.

Článok 16

Výročné správy, ktoré sa majú predkladať podľa článku 22 ústavy Medzinárodnej organizácie práce, budú obsahovať úplné informácie o opatreniach uvádzajúcich do života ustanovenia tohto Dohovoru.

Článok 17

1. Ak územie členského štátu zahŕňa rozsiahle oblasti, kde príslušný orgán považuje ustanovenia tohto Dohovoru za nevykonateľné pre riedke osídlenie obyvateľstvom alebo vzhľadom na dosiahnutý stupeň rozvoja, môže po porade so zúčastnenými organizáciami zamestnávateľov a pracovníkov, pokiaľ existujú, vyňať také oblasti z vykonávania tohto Dohovoru buď celkom, alebo urobiť také výnimky, ktoré považuje za vhodné so zreteľom na určité podniky alebo práce.
2. Každý členský štát oznámi vo svojej prvej výročnej správe o vykonávaní tohto Dohovoru, ktorú predkladá podľa článku 22 ústavy Medzinárodnej organizácie práce, všetky oblasti, ohľadne

ktorých zamýšľa použiť ustanovenia tohto článku, a zdôvodní taký postup. Žiadny členský štát sa po predložení svojej prvej výročnej správy nebude môcť dovolávať ustanovení tohto článku s výnimkou území, ktoré takto oznámil.

3. Každý členský štát, ktorý použil ustanovenia tohto článku, zváži znovu v lehotách nie dlhších ako tri roky po prerokovaní s príslušnými organizáciami zamestnávateľov a pracovníkov, či možno rozšíriť vykonávanie tohto Dohovoru na oblasti vyňaté podľa odseku 1.
4. Každý členský štát, ktorý použil ustanovenia tohto článku, uvedie v ďalších výročných správach všetky oblasti, pre ktoré sa vzdáva práva použiť spomenuté ustanovenia, a akýkoľvek pokrok smerujúci na postupné vykonávanie tohto Dohovoru v takých oblastiach.

Článok 18

Formálne ratifikácie tohto Dohovoru budú oznámené generálnemu riaditeľovi Medzinárodného úradu práce a ním zapísané.

Článok 19

1. Tento Dohovor zaväzuje len členské štáty Medzinárodnej organizácie práce, ktorých ratifikáciu zapísal generálny riaditeľ.
2. Nadobudne účinnosť dvanásť mesiacov po tom, čo generálny riaditeľ zapíše ratifikácie dvoch členských štátov.
3. Pre každý ďalší členský štát tento Dohovor nadobudne účinnosť dvanásť mesiacov od dátumu, keď bola zapísaná jeho ratifikácia.

Článok 20

1. Vo vyhláseniach zaslaných generálnemu riaditeľovi Medzinárodného úradu práce podľa odseku 2 článku 35 ústavy Medzinárodnej organizácie práce budú uvedené

a) územia, na ktorých sa príslušný členský štát zaväzuje vykonávať ustanovenia tohto Dohovoru bezo zmien;

b) územia, na ktorých sa príslušný členský štát zaväzuje vykonávať ustanovenia tohto Dohovoru so zmenami, včítane podrobností o týchto zmenách;

c) územia, na ktorých nemožno tento Dohovor vykonávať, včítane dôvodov, pre ktoré ho nemožno vykonávať;

d) územia, ohľadne ktorých si príslušný členský štát vyhradzuje rozhodnúť až po podrobnejšom zvážení situácie.

2. Záväzky uvedené pod písmenami a) a b) odseku 1 tohto článku sa budú považovať za neoddeliteľnú súčasť ratifikácie a budú mať rovnakú účinnosť ako ratifikácia.
3. Každý členský štát môže neskorším vyhlásením celkom alebo čiastočne zrušiť akúkoľvek výhradu urobenú vo svojom pôvodnom vyhlásení podľa písmen b), c) alebo d) odseku 1 tohto článku.
4. Každý členský štát môže v dobe, keď možno vypovedať tento Dohovor podľa ustanovení článku 22, zaslať generálnemu riaditeľovi vyhlásenie pozmeňujúce v akomkoľvek inom ohľade znenie každého predchádzajúceho vyhlásenia s uvedením súčasnej situácie v určených územiach.

Článok 21

1. Vo vyhláseniach zaslaných generálnemu riaditeľovi Medzinárodného úradu práce podľa odseku 4 alebo 5 článku 35 ústavy Medzinárodnej organizácie práce bude uvedené, či sa ustanovenia tohto Dohovoru budú vykonávať na príslušnom území bezo zmien alebo so zmenami; ak bude vo vyhlásení uvedené, že ustanovenia tohto Dohovoru sa budú vykonávať so zmenami, je potrebné uviesť aj podrobnosti o takých zmenách.
2. Členský štát, členské štáty alebo príslušný medzinárodný orgán sa môžu kedykoľvek neskorším vyhlásením celkom alebo čiastočne vzdať práva použiť akékoľvek zmeny uvedené v prvšom vyhlásení.

3. Členský štát, členské štáty alebo príslušný medzinárodný orgán môžu v dobe, keď možno vypovedať tento Dohovor podľa ustanovení článku 22, zaslať generálnemu riaditeľovi vyhlásenia pozmeňujúce v akomkoľvek inom ohľade znenie každého predchádzajúceho vyhlásenia s uvedením súčasnej situácie, pokiaľ ide o vykonávanie tohto Dohovoru.

Článok 22

1. Každý členský štát, ktorý ratifikoval tento Dohovor, môže ho vypovedať po uplynutí desiatich rokov odo dňa, keď tento Dohovor po prvý raz nadobudol účinnosť, písomným oznámením generálnemu riaditeľovi Medzinárodného úradu práce, ktorý ho zapíše. Výpoveď nadobudne účinnosť jeden rok po dni, keď bola zapísaná.
2. Každý členský štát, ktorý ratifikoval tento Dohovor a ktorý nepoužije právo ho vypovedať podľa tohto článku v priebehu roka nasledujúceho po uplynutí obdobia desiatich rokov, ako je uvedené v predchádzajúcom odseku, bude viazaný Dohovorom na ďalšie desaťročné obdobie a potom ho bude môcť vypovedať vždy po uplynutí desaťročného obdobia za podmienok uvedených v tomto článku.

Článok 23

1. Generálny riaditeľ Medzinárodného úradu práce oznámi všetkým členským štátom Medzinárodnej organizácie práce zápis všetkých ratifikácií a výpovedí, ktoré mu členovia organizácie oznámia.
2. Keď bude členským štátom Organizácia oznamovať zápis druhej ratifikácie, ktorá mu bola oznámená, generálny riaditeľ upozorní členské štáty Organizácie na dátum, keď tento Dohovor nadobudne účinnosť.

Článok 24

Generálny riaditeľ Medzinárodného úradu práce oznámi generálnemu tajomníkovi Spojených národov na zápis podľa článku 102 Charty Spojených národov úplné údaje o všetkých ratifikáciách a výpovediach, ktoré zapísal podľa ustanovení predchádzajúcich článkov.

Článok 25

Vždy, ak to bude považovať za potrebné, Správna rada Medzinárodného úradu práce predloží generálnej konferencii správu o vykonávaní tohto Dohovoru a preskúma, či treba dať na program rokovania generálnej konferencie otázku jeho úplnej alebo čiastočnej revízie.

Článok 26

1. Ak generálna konferencia prijme nový dohovor revidujúci úplne alebo čiastočne tento Dohovor a ak nový dohovor neustanoví inak:
   a) ratifikácia nového revidujúceho dohovoru členským štátom spôsobí ipso iure okamžitú výpoveď tohto Dohovoru bez ohľadu na ustanovenia článku 22, a to s výhradou, že nový revidujúci dohovor nadobudne účinnosť;
   b) od doby, keď nový revidujúci dohovor nadobudne účinnosť, tento Dohovor prestane byť členským štátom otvorený na ratifikáciu.
2. Tento Dohovor však zostane v platnosti vo svojej forme a obsahu pre tie členské štáty, ktoré ho ratifikovali a ktoré neratifikovali revidujúci dohovor.

Článok 27

Anglické a francúzske znenia tohto Dohovoru majú rovnakú platnosť.

*) Tu sa uverejňuje slovenský preklad.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.